

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 19C/31/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8722201264
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jenčová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2023:8722201264.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

11
19C/31/2022

Okresný súd Poprad - sudkyňou JUDr. Ivetou Jenčovou v spore žalobcu: Slovenská konsolidačná, a.s., IČO: 35 776 005, so sídlom Cintorínska ul. 21, 814 99 Bratislava, proti žalovanej: A. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., občan SR, o zaplatenie 78,- € s prísl. takto

rozhodol:

11
19C/31/2022

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Trovy konania stranám **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

9
19C/31/2022

1. Pôvodný žalobca, Ministerstvo vnútra SR (ďalej len „MV SR“), žiadal, aby súd zaviazal žalovanú na úhradu sumy 78,- € s 5 % úrokom z omeškania ročne od 18.06.2020 do zaplatenia. Uviedol, že dňa 9.4.2021 boli odboru právnych služieb sekcie legislatívy a právnych služieb MV SR odborom účtovníctva sekcie ekonomiky MV SR odstúpené podklady na vymáhanie pohľadávky štátu voči žalovanej. Žalovanej bola dňa 18.5.2020 vystavená faktúra č. 4060044313 vo výške 78,- €, splatná dňa 17.6.2020 za stravu zabezpečenú počas nariadenej izolácie v karanténnom zariadení Kúpele Sliač za obdobie od 1.5.2020 do 7.5.2020. Keďže žalovaná pohľadávku štátu v lehote splatnosti faktúry neuhradila, žalobca ju na jej úhradu vyzval výzvou zo dňa 19.10.2020 s uložením lehoty 30 dní na plnenie od doručenia výzvy. Nakoľko žalovaná ani na základe nej dlžnú sumu neuhradila, vyzval ju žalobca na úhradu v lehote 10 dní opätovnou výzvou zo dňa 12.1.2022. Táto zásielka bola vrátená späť ako nedoručená dňa 11.2.2022 s poznámkou zásielka neprevzatá v odbernej lehote. Žalovaná faktúru neuhradila. Žalobca si uplatnil aj úrok z omeškania zo žalovanej istiny, keďže sa žalovaná dostala s plnením peňažného dlhu do omeškania. Svoj nárok žalobca právne odvodil od ustanovenia § 58 ods.2 zákona č. 355/2007 Z. z.

o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uviedol, že predmetné ustanovenie umožňuje obmedziť vlastníctvo fyzickej osoby v rozsahu nákladov, ktoré vzniknú pri plnení povinností uložených fyzickej osobe v záujme ochrany verejného zdravia tým, že tieto náklady je fyzická osoba povinná znášať. Poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 4/2021. Vystavená faktúra predstavuje plnenie v podobe paušálnych nákladov za stravu, ktorá bola žalovanej zabezpečená počas doby nariadenej izolácie v karanténnom zariadení. Žalobca mal za to, že žalovaná by si potrebovala zabezpečiť stravu aj v prípade, ak by nebola umiestnená v karanténnom zariadení, a preto žalobca postupoval v súlade s príslušnými právnymi predpismi a zabezpečil žalovanej stravu.

2. Súd vo veci vydal platobný rozkaz, proti ktorému v zákonom stanovenej lehote podala žalovaná vecne odôvodnený odpor. Uviedla, že nárok žalobcu neuznáva, považuje ho za nedôvodný, žalobu žiadala zamietnuť. Faktúru č. 4060044313 bola vystavená na podklade núteného protizákonného a protiústavného umiestnenia v štátnej karanténe, do ktorej bola odvedená policajným sprievodom po vstupe na územie Slovenskej republiky do Sliaču, do „štátnej“ karantény šli nedobrovoľne a správali sa k nim ako k najhorším zločincom, z čoho má dodnes traumy a nočné mory. Má za to, že taký závažný zásah do ľudských práv a slobôd, ako je nútené odvečenie do štátneho karanténneho zariadenia by mal spĺňať formálny predpoklad určenia medzi práv a slobôd, a to že úprava je vydaná vo forme zákona, ktorá bola v zákonoch účinných v čase jej umiestnenia v nútenej izolácii nedostatočne vymedzená. Opatrenia vydávané svojvoľne Úradom verejného zdravotníctva boli spojené s nedostatkom právomoci orgánu konať a zároveň nedostatkom právnej formy aktu. Práve túto nulitu potvrdil aj nález Ústavného súdu. Preto považuje za neopodstatnené vynucovanie povinností, ktoré vznikli v rozpore so zákonom a Ústavou SR s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžr 52/2016, Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 32/2016 a sp. zn. PL. ÚS 4/2021. Taktiež považuje za sporné oprávnenie Ministerstva vnútra SR vymáhať túto pohľadávku, nakoľko veci spojené s nútenou štátnou izoláciou spadajú do pôsobnosti Úradu verejného zdravotníctva, resp. Ministerstva zdravotníctva SR, a teda sú mimo vecnú pôsobnosť Ministerstva vnútra SR. Keďže žalobca vymáha pohľadávku, ktorá mala vzniknúť na základe nútenej izolácie, ktorá bola upravená právnym aktom, ktorý trpel nedostatkom právneho základu, nedostatkom právomoci orgánu konať, teda nulitného právneho aktu, neuznávala jeho nárok v celom rozsahu, a teda neuznávala jeho nárok na vyplatenie žiadanej sumy.

3. Podaním odporu sa platobný rozkaz v súlade s § 267 ods. 4 Civilného sporového poriadku zrušil a vo veci bolo nariadené pojednávanie, neúčast' na ktorom žalobca ospravedlnil. Žalovaná na súdnom pojednávaní trvala na podanom odpore. Celá štátna karanténa bola nezákonná. Poukázala aj v odpore na nález ÚS. Desať týždňov sa musela zdržiavať v Rakúsku u klienta/pacienta, nemohla ho nechať samého. Akonáhle prekročila hranice aj s ostatnými, tak ich v podstate brali do štátnej karantény. Na začiatku kolóny bolo policajné auto potom asi 10 civilných áut a na konci kolóny taktiež policajné auto. Cítila sa doslova a do písma ako vrah. Keď ich tam umiestnili na týždeň, bolo samozrejme, že im MV SR muselo zabezpečovať aj stravu, ale tú im dávali doslova ako psom na zem pred dvere do miestnosti, kde boli izolovaní. Potom po ich námietkach im dovolili dať pred dvere nočný stolík, na ktorý im stravu dávali. Ona pohľadávku síce zaplatila ale ľutujem to, bude to žiadať späť a budem žalovať SR. Predložila súdu výzvu Slovenskej konsolidačnej a.s. na úhradu, kde si už vypýtali aj úroky z omeškania a doklad, výpis z účtu z VÚB, ktorý preukazuje skutočnosť, že pohľadávku žalobcu dňa 12.12.2022 uhradila.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k odporu trval na podanej žalobe. Dodal, že Vláda Slovenskej republiky vyhlásila podľa § 8 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov počnúc dňom 12.3.2020 od 6.00 hod. mimoriadnu situáciu. Úrad verejného zdravotníctva SR, ako príslušný orgán štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva podľa § 5 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z. z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie nariadil na území SR podľa ustanovenia § 12 ods. 2 písm. f) a § 48 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z. Opatrenie č. OLP/2596/2020 z 16.3.2020, ktoré v bode D opatrením zo 16.3.2020 zmenil nasledovne: „všetkým osobám, ktoré sa od 16.marca 2020 od 6.00 hod. ako organizované skupiny vrátili z postihnutých oblastí zahraničia na územie Slovenskej republiky alebo o repatriácii ktorých na územie Slovenskej republiky sa rozhodne, sa nariaďuje izolácia v zariadeniach určených Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky na dobu nevyhnutnú na vykonanie laboratórnej diagnostiky COVID-19 a následne po zistení negatívneho výsledku sa tejto osobe nariaďuje domáca izolácia v celkovej dobe spoločne 14 dní“. Subjektu hospodárskej mobilizácie bolo uložené vykonať opatrenia hospodárskej mobilizácie podľa § 5 písm. b) zákona č. 179/2011 Z. z., a to organizácia výroby a organizácia služieb, v rámci vykonávania ktorého bol subjekt hospodárskej mobilizácie povinný

zabezpečiť vo svojom zariadení ubytovanie a stravovanie fyzickým osobám, ktorým bola nariadená povinná izolácia v karanténnych zariadeniach. Kúpele Sliač boli určené Okresným úradom Zvolen príkazom č. OU-RS-OKR-2020/009108 počnúc dňom 1.5.2020 za subjekt hospodárskej mobilizácie.

5. Podľa písmena A6 uznesenia vlády SR č. 113 z 15.3.2020 bolo ministerke vnútra SR uložené „vykonať opatrenia so zabezpečením povinnej karantény občanov SR, ktorí sa skupinovo vracajú z postihnutých oblastí do karanténnych zariadení určených Ministerstvom vnútra SR“. Žalobca zdôraznil, že nariadenie izolácie formou jednotlivých opatrení nepatrí do jeho pôsobnosti. Poukázal opätovne na ustanovenie § 12 a následne na dosiahnutie predpokladaného účinku nariadených opatrení na § 51 zákona č. 355/2007 Z. z. a tam uložené povinnosti fyzických osôb, vrátane povinnosti podrobiť sa diagnostickým skúškam, izolácii a karanténnym opatreniam. Citoval ustanovenie § 58 ods. 2 uvedeného zákona a uviedol, že skutočnosť, že žalovaná absolvovala izoláciu v karanténnom zariadení nie je sporná, nakoľko zo samotného odporu žalovanej vyplýva, že namieta hlavne jej nezákonnosť. Žalobca opätovne poukázal na nález ústavného súdu, citoval body 177 a 168 Nálezu sp. zn. PL ÚS 4/2021-136 z 8.12.2021.

6. Keďže žalovaná na pojednávaní preukázala, že pohľadávku žalobcu uhradila, súd žalobcovi zaslal zápisnicu z pojednávania spolu s jeho výzvou na úhradu, ktorú adresoval žalovanej, ako aj s potvrdením o úhrade a vyzval ho na zaujatie procesného stanoviska. Žalovaný reagoval tak, že sa pridrižiava skutočnosť uvedených vo vyjadrení k odporu proti platobnému rozkazu, opätovne zdôvodnil opodstatnenosť žaloby. Uviedol, že na pojednávaní žalovaná neuviedla žiadne nové skutočnosti, potvrdila, že bola umiestnená v karanténnom zariadení a stavu poberala. ňou opísaný spôsob umiestnenia v zariadení a spôsob podávania stravy je subjektívny a pre spor irelevantný. V závere jednou vetou žalobca uviedol, že žalovaná vykonala dňa 12.12.2022 úhradu istiny 78,- € s prisl., celkovo 87,48 €, pričom vykonaním úhrady uznala dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku.

7. To, či žalovaná uznala úhradou dôvodnosť uplatneného nároku je vzhľadom na jej vyjadrenia sporné, avšak v danom štádiu konania irelevantné. Dôvodom výzvy súdu adresovanej žalobcovi na zaujatie procesného stanoviska bola práve skutočnosť, že žalovaná jeho pohľadávku cca 4 týždne pred konaním pojednávania dňa 20.1.2023, a to dňa 12.12.2022 uhradila. Procesným úkonom podľa súdu, ktorý mal žalobca vykonať, malo byť späťvzatie žaloby, ktorou on, ako „pán sporu“ disponuje. Keďže k takému úkonu zo strany žalobcu nedošlo, súd musel žalobu zamietnuť, aj keď pôvodne bola podaná dôvodne a k úhrade žalovanej sumy došlo až v priebehu súdneho konania.

8. Vzhľadom ku skutočnostiam uvedeným v odpore, ako aj na súdnom pojednávaní žalovanou, aj keď súd z vyššie uvedených dôvodov žalobu zamietol keďže v čase jeho rozhodovania už dôvodná nebola, podrobnejšie odôvodňuje jej opodstatnenosť v čase jej podania.

9. Pokiaľ ide o aktívnu legitimáciu súčasného žalobcu v konaní, Slovenskej konsolidačnej, a.s., ten vstúpil do konania namiesto MV SR v súlade so Zmluvou o vymáhaní pohľadávok štátu č. 18/2022/MV SR z 12.8.2022, zverejnenej v CRZ dňa 18.8.2022 pod č. Z2200159, ktorá bola uzavretá v zmysle § 14 a nasl. zákona č. 374/2014 Z. z. medzi správcou pohľadávok štátu Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a ňou, ako poverenou osobou a bolo jej postúpené právo uplatňovať a vymáhať (konsolidovať) pohľadávku štátu voči žalovanému z nezaplatennej faktúry č.1060061502 zo dňa 28.4.2020. Zmluva bola súdu predložená.

10. Podľa § 16 ods.7 zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov ak zmluva o vymáhaní pohľadávky štátu nadobudla účinnosť počas konkurzu, reštrukturalizácie, likvidácie, dedičského konania alebo konania podľa osobitného predpisu,10) vstupuje dňom účinnosti zmluvy o vymáhaní pohľadávky štátu do postavenia správcu v príslušnom konaní poverená osoba a správca toto postavenie stráca.

11. Z výsledkov vykonaného dokazovania, zo Zmluvy o vymáhaní pohľadávok štátu č. 18/2022/MV SR, z faktúry č.4060044313 (fa vystavená žalovanej), z faktúry č.20601102 (fa vystavená žalobcovi Kúpeľmi Sliač, a.s.), z výziev adresovaných žalovanej, ako aj z ďalších listinných dôkazov v spise mal súd preukázané, že žalovaná mala nariadenú izoláciu v karanténnom zariadení Kúpele Sliač v období od 1.5.2020 do 7.5.2020 po návrate zo zahraničia. Táto skutočnosť v konaní nebola sporná. Súd považuje za nepochybné aj to, že žalovanej bola počas uvedeného obdobia zabezpečovaná strava, čo ani žalovaná nepopierala, namietala len spôsob jej podávania. Za poskytnutú stravu bola žalovanej dňa 18.5.2020 Ministerstvom vnútra SR vystavená faktúra č. 4060044313 vo výške 78,- €, splatná dňa 17.6.2020. Žalovaná faktúru ani v lehote splatnosti, ani na základe dvoch výziev, neuhradila, uhradila ju až 12.12.2022 počas súdneho konania.

12. Vláda Slovenskej republiky vyhlásila podľa § 8 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov počnúc dňom 12.3.2020 od 6.00 hod. mimoriadnu situáciu. Úrad verejného zdravotníctva SR, ako príslušný orgán štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva podľa § 5 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z. z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie nariadil na území SR podľa ustanovenia § 12 ods. 2 písm. f) a § 48 ods. 4 písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z. Opatrenie č. OLP/2595/2020 z 15.3.2020, ktoré v bode D opatrením zo 16.3.2020 zmenil nasledovne: „všetkým osobám, ktoré sa od 16.marca 2020 od 6.00 hod. ako organizované skupiny vrátili z postihnutých oblastí zahraničia na územie Slovenskej republiky alebo o repatriácii ktorých na územie Slovenskej republiky sa rozhodne, sa nariaďuje izolácia v zariadeniach určených Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky na dobu nevyhnutnú na vykonanie laboratórnej diagnostiky COVID-19 a následne po zistení negatívneho výsledku sa tejto osobe nariaďuje domáca izolácia v celkovej dobe spoločne 14 dní“. Podľa písmena A6 uznesenia vlády SR č. 113 z 15.3.2020 bolo ministerke vnútra SR uložené „vykonať opatrenia so zabezpečením povinnej karantény občanov SR, ktorí sa skupinovo vracajú z postihnutých oblastí do karanténnych zariadení určených Ministerstvom vnútra SR“. Žalovaný sa vrátil zo zahraničia v čase platnosti uvedených opatrení, bol teda povinný podrobiť sa izolácii v karanténnom zariadení po nevyhnutnú dobu.

13. Podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov opatrenia na predchádzanie ochoreniam sú opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení.

Podľa § 12 ods. 2 písm. f) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení sú izolácia, karanténa, zvýšený zdravotný dozor a lekársky dohľad.

14. Podľa § 51 ods. 1 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov fyzické osoby sú povinné plniť opatrenia na predchádzanie ochoreniam podľa § 12 ods. 2 písm. a), d) až h) a opatrenia pri ohrození verejného zdravia podľa § 48 ods. 4 písm. a) až d), f) až i), n), r), t), u), y) až ab) nariadené príslušným orgánom verejného zdravotníctva; to neplatí v prípade povinného očkovania, ak sú známe kontraindikácie,

15. Podľa § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov náklady, ktoré vzniknú pri plnení povinností ustanovených týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia, uhrádza ten, kto je povinný tieto povinnosti plniť.

16. Podľa § 451 ods.1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

17. Podľa § 454 Občianskeho zákonníka bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

18. MV SR plnilo za žalovanú, zaplatilo jej stravu počas doby, kedy bola povinná zotrvať v izolácii v karanténnom zariadení, a toto plnenie je žalovaná povinná vydať tomu, kto ho uhradil, nakoľko v zmysle § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. je povinný tieto náklady hradiť povinný – žalovaná.

19. Obe strany sporu v konaní poukazovali na Nález Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2021 z 8.12.2021, každá zo svojho uhla pohľadu. Žalobca svoj nárok uplatňovaný v konaní právne odvodzuje od ustanovenia § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z., a teda si uplatňuje nárok voči fyzickej osobe, žalovanej, náklady (len časť nákladov predstavujúcich paušálnu sumu za poskytovanú stravu), ktoré za ňu hradil, a ktoré vznikli pri plnení povinností vyššie uvedených a upravených zákonom č. 355/2007 Z. z..

20. Súd cituje pasáže z Nálezu Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2021, ktoré sú relevantné pre toto súdne konanie a má za to, že plne odôvodňujú v kontexte s ďalšími skutočnosťami uvedenými v odôvodnení rozsudku jeho meritorne rozhodnutie, ktorým žalobe vyhovel:

„ III.3.1. K namietanému nesúladu § 58 ods. 2 zákona o ochrane verejného zdravia s čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5, čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu: 150. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

151. Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

152. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

153. Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

154. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

157. Niet pochýb o tom, že namietané ustanovenie § 58 ods. 2 zákona o ochrane verejného zdravia je ustanovením svojou povahou zákonným, ktoré umožňuje obmedziť vlastníctvo fyzickej osoby v rozsahu nákladov, ktoré vzniknú pri plnení povinností ustanovených týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi uložených tejto osobe tým, že tieto náklady je povinná znášať. Z tohto ustanovenia je zároveň zrejmé, že uložená povinnosť znášať náklady je podmienená tým, že tieto vzniknú pri plnení povinností uložených fyzickej osobe v záujme ochrany verejného zdravia.

158. Prípustnosť tohto zásahu do vlastníctva z hľadiska rozsahu je výslovne obmedzená výškou nákladov spojených s plnením uložených povinností, ktoré je fyzická osoba povinná znášať sama. Ide pritom o náklady plnenia akýchkoľvek (uložených) povinností, nielen povinnosti podrobiť sa opatreniam obmedzujúcim jej osobnú slobodu - patrí sem napríklad aj povinnosť znášať náklady spojené s používaním preventívnych a iných ochranných pomôcok, náklady dezinfekcie atď.

159. Na tomto závere nemení nič ani okolnosť (ktorú naznačuje navrhovateľka), že môže ísť aj o náklady plnenia povinností ustanovených nie priamo zákonom (o ochrane verejného zdravia), ale prípadne aj inými právnymi predpismi, ktoré sú všeobecne záväzné, no upravujú ochranu verejného zdravia, pretože samotná povinnosť znášať tieto náklady je stanovená priamo zákonom. Pokiaľ by totiž malo ísť o povinnosť uloženú takýmito ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a s ňou spojené náklady, zaoberať sa touto otázkou z hľadiska jej ústavnej akceptovateľnosti by bolo možné iba vo vzťahu k takto konkrétne uloženej povinnosti. Pokiaľ by táto otázka bola vznesená, jej negatívnym riešením by bola zároveň vyriešená i otázka uloženia povinnosti znášať náklady s ňou spojené (tak ako v súvislosti s námietkou neústavnosti ustanovení zákona o ochrane verejného zdravia pre ich neurčitosť v tomto konaní). Ústavný súd tak nenachádza oporu v napadnutej právnej úprave ani pre argument nedostatku procesnej dimenzie legality.

160. Vzhľadom na kvantitatívnu limitáciu zásahu uložená povinnosť znášať náklady v ich skutočnej výške vyhovuje požiadavke dostatočnej určitosti, a teda aj požiadavke na dostatočnú kvalitu zákonnej úpravy povinnosti z hľadiska jej predvídateľnosti a ochrany pred svojvôľou.

161. Hoci priamo napadnuté ustanovenie nestanovuje prostriedky prieskumu postupov pri vynútiteľnosti splnenia tejto povinnosti, tieto vyplývajú v dostatočnej miere zo všeobecných ustanovení právneho poriadku a ich naplnenie je už vecou postupov pri aplikácii práva v konkrétnom prípade, a nie priamo otázkou súladu napadnutého ustanovenia s navrhovateľkou označenými základnými právami. Takto zákonom stanovený zásah do základného práva vlastníť majetok teda nepochybne nie je zásahom

svojvoľným a je formulovaný i dostatočne určitým a predvídateľným spôsobom (splňa požiadavku zákonnosti).

162. Rovnako tak niet pochýb ani o tom, že tento zásah sleduje fakticky i principiálne legitímny cieľ daný záujmom spoločnosti na ochrane verejného zdravia (je legitímny). Pojem verejného záujmu je široký už svojou podstatou a ochrana verejného zdravia pred šírením nákazlivých chorôb tvorí bez potreby ďalších hlbších analýz jeho súčasť.

163. Za tejto situácie ostalo posúdiť iba to, či preskúmaná právna norma zachováva spravodlivú rovnováhu medzi záujmami spoločnosti a ochranou jednotlivca, teda či splňa požiadavku primeranosti a nekladie na jednotlivca neprimerané bremeno.

164. Test proporcionality, ktorý bolo potrebné využiť aj v tomto prípade, je založený na troch krokoch (A) test dostatočne dôležitého cieľa, teda (i) test vhodnosti, t.j. či zásah smeruje k cieľu, ktorý je dostatočne dôležitý na ospravedlnenie zásahu, a (ii) test racionálnej väzby medzi zásahom a cieľom zásahu, t.j. či daným prostriedkom (uložením povinnosti osobe znášať náklady) možno dosiahnuť akceptovateľný cieľ (ochranu verejnosti pred vznikom a šírením prenosných smrteľných ochorení); (B) test nevyhnutnosti (potrebnosti použitia daného prostriedku/zásahu), teda vyhodnocovanie, či nebolo možné použiť šetrnejší zásah; (C) test proporcionality v užšom slova zmysle, ktorý zahŕňa jednak (i) praktickú konkordanciu (praktickú súladnosť), t.j. test zachovania maxima z oboch základných práv, a jednak (ii) tzv. Alexyho vážiaču formulu, ktorá pracuje s trojstupňovou stupnicou hodnôt: "nízka", "stredná" a "podstatná", t.j. skúmanie pomeru intenzity zásahu do jedného základného práva k miere uspokojiteľnosti druhého kolidujúceho práva, pričom intenzita zásahu a miera uspokojenia môže byť "nízka", "stredná" a "podstatná".

(A) Zásah do práva na vlastníctvo v podobe znášania nákladov na plnenie povinností stanovených v záujme ochrany verejného zdravia smeruje k dostatočne dôležitému cieľu, ktorý ho ospravedľňuje; nie je ani nevhodný, pretože reálne napomáha a prispieva dosiahnutiu legitímneho cieľa spočívajúceho v ochrane zdravia obyvateľov, resp. v ochrane obyvateľstva pred vznikom a šírením prenosných smrteľných ochorení. Ukladané povinnosti sledujúce ochranu verejného zdravia a s nimi spojená povinnosť znášať nimi vyvolané náklady pôsobia i preventívne. Pritom plnenie množstva z týchto povinností nepresahuje bežné náklady jednotlivca spojené s preventívnou ochranou jeho zdravia a zdravia iných osôb (napr. izolácia v domácom prostredí, nosenie ochranných pomôcok a pod.), v dôsledku čoho nejde o prípad príliš širokej vecnej pôsobnosti normy (predmetu regulácie) ukladajúcej túto povinnosť nad bežný (a nepochybne akceptovateľný) rozsah. Navyše, pri riešení tejto otázky štát disponuje širokou mierou diskrecie a takýto zásah do práva na vlastníctvo nemožno považovať za nevhodný.

(B) Uvedený zásah do základného práva vlastníť majetok je nevyhnutný na dosiahnutie legitímneho cieľa ochrany verejného zdravia, pretože je v súlade s technickými a praktickými možnosťami (vrátane možností ekonomických) reálneho zvládnutia pandémie. Pri úvahe o tom, či nebolo možné použiť šetrnejší zásah, teda v tomto prípade uložiť povinnosť znášať náklady týchto opatrení štátu vo väčšom alebo prípadne v celom rozsahu, považuje ústavný súd za významné najmä to, že opatrenia na ochranu verejného zdravia sú prejavom celospoločenského úsilia (štátu i jednotlivca) o zvládnutie ochrany verejného zdravia i v krízových situáciách či v situáciách jeho ohrozenia. V situácii ohrozenia verejného zdravia pandemiou ide navyše o prostriedok na obnovu normality, t.j. obnovu stavu bez ohrozenia verejného zdravia, resp. prevenciu potreby predĺžovania iných opatrení zasahujúcich do základných práv. Okrem toho právna úprava pamätá na prípady povinností, náklady splnenia ktorých by prípadne mohli významne presiahnuť bežné náklady jednotlivca spojené s preventívnou ochranou zdravia. Národná rada v tejto súvislosti poukázala na pravidlá uhrádzania nákladov spojených s pobytom v karanténnych zariadeniach majúcich základ v zákone č. 179/2011 Z.z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z.z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov. Napokon ústavný súd dodáva, že derogácia povinnosti podrobiť sa karanténnym opatreniam a izolácii mimo domáceho prostredia plynúca z vyhovujúcej časti tohto nálezu účinne eliminuje riziko vzniku prípadných neprimeraných nákladov.

(C) Vychádzajúc z podstaty oboch chránených záujmov (základné právo vlastníť majetok c/a verejný záujem na ochrane života a zdravia obyvateľstva predchádzaním vzniku a šírenia prenosných

smrteľných ochorení), nie je objektívne možné zachovať obidva chránené záujmy popri sebe bez akéhokoľvek obmedzenia jedného z nich, resp. zachovať absolútne maximum z oboch. Intenzita zásahu do základného práva vlastníť majetok je na prvý pohľad podstatná, hoci nie vždy nevyhnutne; nejde o excesívny zásah z hľadiska závažnosti. Zákon ukladá množstvo svojou povahou rôznych povinností, plnenie ktorých vyžaduje vynaloženie nákladov, no s väčšinou z nich nie sú spojené náklady podstatne prevyšujúce bežné náklady jednotlivca v danej životnej situácii. Navyše, zo samotného ustanovenia § 58 ods. 2 zákona o ochrane verejného zdravia pritom nevyplýva, že súčasťou nákladov, ktoré je osoba povinná znášať, sú i náklady zdravotnej starostlivosti, na ktoré tak toto ustanovenie nedopadá. Intenzita zásahu do základného práva vlastníť majetok je tak stredná až podstatná. V kombinácii s obmedzením rozsahu povinnosti jednotlivca znášať náklady ich skutočnou výškou nie je narušená požiadavka zachovania maxima z oboch práv. Ide tak o obmedzenie základného práva vlastníť majetok, ktoré je skutočne potrebné a nevedie k podstatne väčšej ujme, ale, naopak, k naplneniu sledovaného podstatného cieľa, a to ochrany verejného zdravia, ktorá zahŕňa aj jeho vlastnú ochranu.

165. Miera uspokojiteľnosti verejného záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľstva predchádzaním vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení je pri ukladaní povinnosti znášať náklady uložených povinností z tohto dôvodu podstatná, pretože ide o efektívny postup predchádzajúci vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení. Podstatná miera uspokojiteľnosti verejného záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľstva predchádzaním vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení ukladaním povinností, ktorých plnenie znáša daná osoba na vlastné náklady, prevažuje stredný až podstatný záujem na ochrane základného práva vlastníť majetok, a preto je nutné dať prednosť verejnému záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľstva.

168. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že uloženie povinnosti podľa § 58 ods. 2 zákona o ochrane verejného zdravia znášať (bez náhrady) náklady, ktoré vzniknú pri plnení povinností ustanovených týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia, osobe, ktorá je povinná tieto povinnosti plniť, je v súlade s čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5, čl. ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy i v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.

177. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti preto ústavný súd návrhu navrhovateľky na vyslovenie nesúladu ustanovenia § 58 ods. 2 zákona o ochrane verejného zdravia s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 5 ods. 1 písm. e) dohovoru, s čl. 35 ods. 3 druhou vetou, čl. 39 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4 ústavy a s čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5, čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu nevyhoviel (výrok 3 nálezu).“

21. Z citovaných pasáží nálezú ústavného súdu nesporene vyplýva opodstatnenosť žalobcom uplatneného práva žalobou na náhradu paušálnych nákladov na stravu, ktoré boli vynaložené v období od 1.5.2020 do 7.5.2020 pre žalovanú. Je len logické, keď sa žalovaná bola povinná podrobiť izolácii v karanténnom zariadení v uvedenom období (aj keď to nebolo na základe jej objednávky..), musela sa celý týždeň aj stravovať a túto stravu jej zabezpečovalo MV SR, ktoré za ňu následne vystavilo faktúru, ktorú žalovaná neuhradil v lehote splatnosti, ale až v priebehu súdneho konania. Aj z citovaného nálezú vyplýva, že prípustnosť zásahu do vlastníctva fyzickej osoby z hľadiska rozsahu je výslovne obmedzená výškou nákladov spojených s plnením uložených povinností, ktoré je fyzická osoba povinná znášať sama, a že ide o náklady plnenia akýchkoľvek (uložených) povinností, nielen povinnosti podrobiť sa opatreniam obmedzujúcim jej osobnú slobodu, patrí sem napríklad aj povinnosť znášať náklady spojené s používaním preventívnych a iných ochranných pomôcok, náklady dezinfekcie atď.. Tieto náklady teda nie sú taxatívne vymenované, ale určite medzi tie, ktoré sú spojené s plnením uložených povinností, v tomto prípade u žalovanej po dobu jedného týždňa, sú aj náklady vynaložené v súvislosti s poskytovaním stravy danej fyzickej osoby.

22. Podľa § 1 Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 176/2019 Z. z. o sumách stravného zo 4. júna 2019 (platného a účinného v rozhodnom období – apríl 2020) sumy stravného pre časové pásma sú

- a) 5,10 eura pre časové pásmo 5 až 12 hodín,
- b) 7,60 eura pre časové pásmo nad 12 hodín až 18 hodín,
- c) 11,60 eura pre časové pásmo nad 18 hodín.

23. Pri vyčíslení výšky stravného vychádzal žalobca (a súd sa s ním stotožnil tak, ako aj v iných identických súdnych sporoch na rôznych súdoch SR) zo všeobecne záväzného právneho predpisu platného v rozhodnom čase, a to zo zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov v spojení s opatrením MPSVR SR č. 176/2019 Z. z. o sumách stravného. V zmysle ust. § 1 písm. c) opatrenia je cena stravného na deň vo výške 11,60 €, k čomu bola pripočítaná suma 1,40 € za plastový obal. Súčtom týchto súm vznikla paušálna suma za stravu vo výške 13,- € za deň, teda v prípade žalovanej si žalobca uplatnil sumu 78,- €, čo predstavuje stravu za 6 dní nad 18 hodín (v karanténnom zariadení bola dátumovo 7 dní od 1.5.2020 do 7.5.2020).

24. Vykonaným dokazovaním bolo teda preukázané, že žalovaná sa nachádzala v dňoch 1.5.2020 do 7.5.2020 v izolácii v karanténnom zariadení Kúpele Sliač, a.s., v uvedenom čase jej MV SR zabezpečovalo stravu, za ktorú jej vystavilo faktúru č. 4060044313 na sumu 78,- €, splatnú dňa 17.6.2020. Žalovaná túto faktúru neuhradila v lehote splatnosti, dňom nasledujúcim po jej splatnosti sa dostala do omeškania, preto má žalobca počnúc týmto dňom nárok aj na zákonný úrok z omeškania v zmysle § 517 ods.1, ods.2 Občianskeho zákonníka a v súlade s § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorý ale žalovaná tak, ako jej ho žalobca vyčíslil vo Výzve na úhradu zo dňa 21.11.2022, spolu s istinou dňa 12.12.2022 uhradila.

25. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

26. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku vo výrokovej časti tohto rozsudku tak, že trovy stranám nepriznal. Žalobca by bol v konaní úspešný, mal by teda v súlade s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku nárok na náhradu trov konania. Mal by na ne nárok aj v zmysle § 256 Civilného sporového poriadku, nakoľko keby zobral žalobu späť, zastavenie konania by bolo zavinením žalovanej (opodstatnene podaná žaloba). Žaloba síce pre absenciu úkonu jej späťvzatia bola zamietnutá, nemožno však hovoriť o úspechu žalovanej, ktorá uhradila pohľadávku žalobcu až vyše 7 mesiacov po podaní žaloby. Žalobca trovy nežiadal priznať, v konaní mu ani žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

2

19C/31/2022

Ľ Proti tomuto rozsudku okrem výroku I. možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Poprad na Krajský súd v Prešove.

Ľ Podľa § 363 C.s.p. v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ľ Podľa § 365 ods. 1 C. s. p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že :

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ř Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno i meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak:

sa týkajú procesných podmienok,

sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej ujmy nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).